

Gemma Galdón
Professora de Polítiques i Tecnologies de Seguretat a la UB
ggaldon@ub.edu

FILMOTECA

Minority Report, de Steven Spielberg

Minority Report descriu les aventures i desventures del cap de la policia del «pre-crim» de Washington, en un món futurista en què totes les dades biomètriques de la població —petja dactilar, iris, ADN...— formen part de bases de dades rastrejables i estan connectades a sistemes de lectura que permeten la identificació constant de tothom en totes les situacions, i on la policia disposa d'uns éssers mutants que poden veure escenes del futur i així determinar qui és delinqüent abans que els delictes siguin comesos. A partir de la predicció, la policia desplega tota una sèrie de recursos tecnològics basats en la geolocalització, la visualització i mineria de dades, la connectivitat de plataformes públiques i privades, els sensors, els *drones* i la superposició i representació de bases de dades per tal d'identificar les persones involucrades i intervenir abans que un delicte sigui comès. Gràcies a aquesta tecnologia, Washington fa sis anys que és una ciutat lliure d'inseguretat.

Abans de filmar la pel·lícula, Steven Spielberg dugué a terme un exhaustiu treball de recerca amb membres de forces policiaques i persones del món de la tecnologia destinada a qüestions de seguretat per tal que la plasmació en pantalla el 2002 d'una història publicada inicialment el 1956 fos el més creïble i actual possible. El resultat és poc menys que espectacular. A diferència de molts altres films de ciència ficció, tot el que descriu *Minority Report* continua estant sobre la taula i essent objecte d'intensa recerca en el món policíac. Si al 2002 la biometria i les *smart technologies* començaven a

instal·lar-se a les nostres vides, avui tots els nostres passaports contenen les nostres dades biomètriques, el control per petja dactilar és una realitat a diferents establiments i molts dels nostres comptadors d'electricitat serien capaços de saber quin electrodomèstic endollem en cada moment només en base a les dades emeses durant la connexió.

De fet, com més anys passen, més realista sembla la possibilitat que, com descriu la pel·lícula, la policia del futur canviï el paradigma de la «prevenició» pel de la «predicció». La demanda actual, i la promesa electoral, de seguretat no se centra en l'exigència de més recursos per a prevenir, sinó que exigim —i ens prometen— la desaparició del risc. Justifiquem despeses insuportables en tecnologia creient, com fa la societat que descriu *Minority Report*, que l'avenç tecnològic pot solucionar els problemes socials que ens neguem a mirar a la cara. Demandem, com nens frustrats, que les joguines que llencem a terra, que les persones a qui desatendem com a societat, ens siguin retornades en perfectes condicions. Que no es vegin les esquerdes que han provocat les polítiques antisocials, la corrupció i la mala gestió. En termes de la sociologia de la delinqüència, hem passat de reflexionar sobre la societat que fa possible els crims a culpar tota desviació en la decisió, teòricament voluntària i teòricament lliure, del perpetrador. Mentre que a la dècada de 1980 a casa nostra els «quinqüis» ens feien pensar sobre les mancances d'un sistema educatiu i de suport als exclosos, avui la delinqüència ens aliena i mirem els responsables buscant el gen del mal comportament —com si nosaltres fóssim immunes

Cap societat pot aspirar a la predicció del crim sense caure en la discriminació, sense eliminar la presumpció d'innocència i sense minar l'estat de dret

al delictes, com si mai no haguéssim tolerat una desviació de fons, o fet veure que no miràvem quan una situació ens interpel·lava. Els culpables sempre són els demés —i ho són perquè volen.

Minority Report copsa perfectament les conseqüències de la societat que es desresponsabilitza de les causes socials i psicològiques de la delinqüència, i que es nega a atendre-les. Captura també la fascinació tecnològica i el determinisme amb el que vivim quotidianament les possibilitats de les «màquines». Però alhora, retrata la cara B d'aquesta deriva: què passa quan ens convertim en «falsos positius»? Quines són les conseqüències de ser erròniament identificat per una base de dades? Què passa quan les màquines eliminen el judici complex, i quan la creença en la seva infal·libilitat ens fa eliminar tota garantia democràtica de presumpció d'innocència i judici just? El protagonista de *Minority Report* és un fals positiu. Com tots aquells a qui s'atura pel carrer per demanar la documentació sense haver fet res. Com aquells bombers catalans a qui algú acusà de terroristes i la imatge dels quals, comprant en un supermercat francès i captada per una càmera de videovigilància, donà la volta al món el 2010. El somni humit de la tecnologia és també el somni de la fi de

la privacitat —de la fi dels racons, dels secrets, dels espais d'impunitat. Espais d'impunitat que poden servir per cometre delictes, sí, però també per fer-s'hi el primer petó. On i com s'haguessin estimat Romeu i Julieta en la ciutat de la videovigilància, els sensors i els lectors de dades biomètriques?

Finalment, però, *Minority Report* també ens presenta quina és la gran fal·làcia de l'aposta tecnològica en seguretat —per tal que la màquina tecnològica i biomètrica es posi en marxa, la policia del «pre-crim» necessita que uns éssers mutants emetin una predicció. És a dir, que en tota la seva recerca, Spielberg fou incapaç de trobar o imaginar cap eina tecnològica que pogués aportar la llavor de la predicció, i, com al llibre originari, hagué de basar-la en un element místic. Els milions d'euros i dòlars destinats en els darrers anys a eines predictives en seguretat ens fa topar una vegada i una altra contra el mur de l'evidència —no hi ha sants guals ni fonts de la joventut en la lluita contra la inseguretat. Cap algoritme, cap *software*, cap base de dades pot apropar-nos a saber què farà algú abans que ho faci, ni molt menys protegir-nos de lleis injustes ni de governs coixos en garanties democràtiques. Cap màquina, doncs, pot eliminar el risc, l'inesperat, la sor-

presa ni la incertesa. I cap societat pot aspirar a la predicció del crim sense caure en la discriminació, sense eliminar la presumpció d'innocència i sense minar l'estat de dret. ◀